

PIŠETA IN UREJUJETA:

Lojze Košorok
in Pavla Gruden

KAR PO DOMACE...

Izvrino poročilo Komisije za Etnične zadeve pod naslovom "PARTICIPATION", katerega smernic naj bi se oprijela vlada NSW-a, je delo desetih emigrantov /moških in žensk/ ki bo v marsičem dvignilo socialno pomoč emigrantom in jim vrnilo dostojanstvo, ki jim kot ljudem pripada. Mnogokaterje krvice, ki so se pred nedavnim dogajale izseljencem, bodo na osnovi predlogov v tej knjigi za vedno odpravljene. Zgodovinskega pomena, ne samo za izseljence, ampak za avstralske državljanje na splošno, je dejstvo da smo vsi, ki se zanimamo za vladne zadeve, posebno etnične, povabljeni k sodelovanju z vladom.

V samem uvodu k poročilu, Premier Wran piše: Osnovna človeška pravica je, da se napram nobeni osebi, niti skupini ne sme postopati s predskodi, da nihče ne sme biti izključen iz sodelovanja v socialnem, gospodarskem in kulturnem življenju družbe, in da imajo vsi enako pravico do ugodnih priložnosti s katerimi družba razpolaga.

S samim tem se nam nudi prva ugodna prilika da se odzovemo vabilu, kot zgoraj rečeno, s predlogi in nasveti vladu v vseh zadevah, predvsem pa etničnih, ki so nam izseljencem pač najbolj pri srcu.

Oblika avstralske družbe ravno zdaj doživlja čase velikanskih sprememb v njenem socialnem ustroju in v sestavi prebivalstva. Izkazalo se je, da so te spremembe zatolite avstralski državni aparat popolnoma nepripravljen. Konzervativnim strankam so se pač izjavile sanje, da se bodo priseljeni hočeš, nočeš, moraš, poangležili. Premier Wran se je sprijaznil s to resnico. Zaradi se, da dosedanje državni aparatu NSW nikakor ne ustreza današnji družbi Avstralije, je pač moral povabiti k sodelovanju izseljence. Prvi sad, ki ga je to zbljajanje "med državo in ljudstvom" rodilo, je PARTICIPATION Report, ki resno priporočuje to zbljajanje v svrhu sodelovanja.

Pod točko 25, na strani 17, čitamo sledeče: delavne moči naj bi se ustanovile iz članov raznih etničnih grup, ki naj bi ocenile vrednost svojih izkušenj in priporočil, ki se tičejo posebnih etničnih zadev.

Točka 26. Vlada naj bi storila vse potrebno, da privabi čim večji obseg ljudi, vključno ženske in mladino z etničnim ozadjem, ki naj bi s sodelovanjem doprinesli

/Se nadaljuje/

Pavla Gruden

SLOVENSKA PRISOTNOST
V ZDRAŽENIH DRŽAVIH
AMERIKE

Da živijo Slovenci tudi v Ameriki to vsak otrok ve, da je mesto Cleveland v državi Ohio nekaka prestolnica Slovencev v ZDA tudi veste. Nič novega ne bom povedal, da je mesto Cleveland svoječasno imelo več slovenskih prebivalcev kot Ljubljana. Danes pravimo, da je v ZDA ali na kratko v Ameriki vedno manj Slovencev. To ne bo povsem držalo, Slovencev je vedno več, res pa je, da je vedno manj slovensko govorečih Slovencev. Asimilacija je seveda preko stoletij opravila svoje delo.

Vemo tudi, da smo Slovenci imeli v ameriki svoje slavne može, kot Karago, pisatelje kot so Louis Adamic, Karel Mauser in drugi. Vemo morda še tudi to, da so bili Slovenci tudi v ameriškem Kongresu senatorji; Blatnik, Lovše in drugi. Da so bili generali, slavni arhitekti, izumitelji, kapetani lajdi, o tem vemo bore malo. Vemo tudi, da so bili dobro društveno organizirani, da imajo še danes svoje kulturne domove, svoje časopise, svoje cerkve itd. Marsikaj so imeli in marsikaj še imajo danes, vendar marsikaj gre že v pozabo.

Našel se je Slovenec, mož, ki si je zadal za svojo življensko nalogu, da slovensko prisotnost v ZDA znanjeno prouči in jo tudi predstavi amerikancem kot ostalem svetu in dokaže doprinos Slovencev Ameriki in vsemu človeštvu. Ta mož se imenuje Edi Gobec. Je profesor na Kent univerzi in predava antropologijo /nauk o človeku/ in sociologijo. Že pred več kot četrto stoletjem je ustanovil institut, ki se po slovensko imenuje Slovenski Ameriški Institut ali po angleško Slovenian Research Centre of America. Vodi ga omenjeni profesor, dr. Gobec. Res največ dela opravi sam, imapa seveda veliko sodelavcev in to: nad 60 rednih sodelavcev in več sto priložnostnih pomočnikov, po številnih državah sveta, poleg tega nad 30 uglednih zaupnikov, nad 60 predstavnikov vodilnih slovenskih organizacij, nad 50 častnih članov, med njimi je bil pokojni ameriški podpredsednik Humphrey, mednarodni posvetovalni odbor strokovnjakov in več sto rednih in podpornih članov.

V drugem poglavju na strani 29 pa čitamo: načelo o napredovanju po sposobnosti v NSW vladi še ne velja dosledno. V tem oziru starost, oziroma leta službe, še vedno igrajo važno vlogo.

Kako strašno zastarelo in nepravčno načelo. Koliko emigrantov še danes mora trpeti prezir s strani sodelavcev, če si dovolijo biti sposobnejši od Avstralcev. Ogromno število sposobniz izseljencev se je moralo pokoriti temu krivičnemu, zastareemu načelu, ki so si ga izmislieli, ozaki, kratkovidni razumi, zaradi katerih je nč koliko izvanrednega človeškega talenta odšlo v prazen nič.

V Gornji Radgoni "kuhajo" enega najboljših, če na sploh najboljši šampanjec - po originalni francoski recepturi - ze od 1845. leta Slovencev. Približno to šte-

vilo je bilo včlanjeno samo v Slovenski Narodni Podporno Jednoti.

Profesor Gobec sam c svojem delu, ki ga še zdaleč ni končal pravi tako: "Še vedno z vsem srcem verujem, da je vkljub nekaj izjemam naš narod zdrav in dober in nam zanj ne sme biti nobena žrtve prevelika. Vkljub cenzorjem in polenom, ki so nam jih metalni pod noge, smo slovenski doprinos temeljito raziskali in dokumentirali in ga tako lahko tudi ob 200-letnici ZDA preprečljivo predstavili Slovencem in domorodcem. Vkljub vsem težavam, ki napore in solidarnost vseh idealnih sodelavcev le plemenitijo, bomo z veseljem, pogumom in ljubezni delali dalje in upam, uresničili vsaj svoje najvažnejše načrte. In ko se poslovimo, bo ostala za nami poleg publikacij tudi najbogatejša sodobna zbirka o slovenskem doprinosu meriki in svetu in bogatila slovensko zgodovino in slovenski ugled še čez stoletja, ko se bomo mi vizi že zdavnaj odpočili od dela in polen."

V naslednji številki bomo poročali o uspehih in delu Slovensko-ameriškega inštituta.

L.K.

PREDSTAVNIKI
SLOVENSKEGA
DUHOVNIŠKEGA
DRUŠTVA PRI RIBIČIU

LJUBLJANA-Predsednik slovenske republike konference socialistične zveze delovnih ljudi Mitja Ribičič je pred bližnjim desetim letnim občnim zborom Slovenskega duhovniškega društva sprejel vodilne predstavnike te stanovske organizacije ter se z njimi pogovarjal o pomenu in vlogi društva v tem trenutku razvoja socialistične samoupravne družbe. Med predstavniki Slovenskega duhovniškega društva so bili Jože Gregorič, Miško Jerič, Roman Kavčič, Janez Kokalj, Jože Petrič in dr. Franc Plemenitaš, med predstavniki družbenopolitičnega življenja pa Milan Kučan, Beno Zupančič in Tone Fajfar.

TAKMOVANJE
GOZDARJEV
JUGOSLAVIJE

NOVO MESTO-Te dni so se v Novem mestu pomerile v takmovanju veščin gozdarskih sekáčev reprezentance vseh republik in obeh pokrajih v Jugoslaviji.

Med 48 posamezniki so vsa tri prva mesta zasedli reprezentantje Slovenije Silvo Podobnik, Soško GG Tolmin, Stanko Voler, GG Nazarje in Stefan Kobal, Soško GG Tolmin. Med ekipami je prva Slovenija, druga Hrvaška in tretja Vojvodina.

RADGONSKI
ŠAMPANJEC

V Gornji Radgoni "kuhajo" enega najboljših, če na sploh najboljši šampanjec - po originalni francoski recepturi - ze od 1845. leta Slovencev. Približno to šte-

"LISTA ZA TRST"
- PROTI TRSTU

40

nske kulturno-gospodarske zveze, nacionalisti so na seji krajevnih svetovalcev izvigli Slovenko, ki je zahtevala tolmača. To je izvaloval gorčenja in protestov, ne samo Slovencev, nego tudi rugih številnih italijanskih antifašističnih, demokratskih organizacij, strank, ustanov kot posameznikov. Župan Cecovini je sicer izrazil sožalje in dejal, da bodo spomenik v Bazovici obnovili na občinske stroške. A Slovenci iz Trsta in Krasa to z gnušom odklanjajo. Kajti Cecovini je često sam pokazal osebni šovinizem, pokazal svojo mržnjo in revanž, kar je spoznilo plaz vandalizma in dalo povod, da so prišli v ofenzivo.

Zakaj se to dogaja ravno sedaj v začetku jeseni?

V Osimu blizu Ancone je bil 10. novembra leta 1975. podpisani sporazum med Italijo in Jugoslavijo. Z Osimskim sporazumom je končno noveljavno proglašena meja pri Trstu, Kopru in Bujah, ter so rešena i druga vprašanja. Osnovana je svobodna industrijska zona v zaledu Trsta, deloma na načem in deloma na italijanskem ozemlju. Ta zadnji sporazum je končno noveljavno proglašena meja pri Trstu, Kopru in Bujah, ter so rešena i druga vprašanja. Osnovana je svobodna industrijska zona v zaledu Trsta, deloma na načem in deloma na italijanskem ozemlju. Ta zadnji sporazum je bil namenjen predvsem, da se ozdravi dolgotrajna gospodarska kriza mesta Trsta. Vendar za mnoge identiste in fašiste je ta sporazum je bil namenjen predvsem, da se ozdravi dolgotrajna gospodarska kriza mesta Trsta. Vendar za mnoge identiste in fašiste je ta sporazum izgovor za nepriznavanje Osimskoga sporazuma, a pravi motiv kampanje je, da oni ne priznavajo mej.

Koncem junija t.l. so bile v Trstu občinske volitve, poleg vseh mogočih političnih strank, je nastopila skupina intelektualcev pod imenom "Lista za Trst". Dobili so na volitvah 27.4 odstotkov glasov. Tako se dobili od 60-ih odborniških mest 18. Kot druga najmočnejša stranka so bili demokristjani, nato komunisti itd., ker se emokristjani niso hoheli sporazumi s komunisti in ker nobena druga kombinacija ni bila možna in ni uspela je "Lista za Trst" dobila oblast in nosilec liste dr. Cecovini je postal župan. Tako je v vodstvo mesta Trsta prišel tudi vodja neofašistične stranke "Movimento Sociale Italiano" /MSI/ Giorgio Almirante, ta novi "duče" je član parlamenta v Rimu. Ta vprega Cecovini-Almirante je več kot slučajna, to nam mnogo stvari pojasni in kam bosta zavozila in po kateri poti bosta vozila, je več kot vsakemu jasno.

Ne verjamemo pa, da bo velika večina tržaških Italijanov dolgo trpela nevarno stanje v katero je "Lista za Trst" pripeljala mesto Trst. V nevarnosti niso samo življenske koristi tega mesta, nego tudi koristi vse Italije.

L.K.

TRIBINA ČITALACA

UREDNIKU NASIH NOVINA

Hvala što ste štampali moje pismo. Iz Vaših izveštaja saznam da je u Australiju stigla delegacija Matice Iseljenika Bosne i Hercegovine, kao i predstavnik radio Sarajeva. Sebi ću dozvoliti slobodu da vam predložim da im postavite nekoliko pitanja, koje bi svaki novinar i radio reporter postavio, a posebno svaki Srbin koji živi na Teritoriji Bosne i Hercegovine. Nisam nacionalista /iako postoji i te koliko razloga da mi svi Srbi budemo/, nisam političar nego običan - prosečni Srbin iz Bosne, Srbije, Dalmacije ili neke druge "pokrajine" /naravno srpske/ koji je stvarao Jugoslaviju dok ste vi gospodo moja još bili u pelenama, koji još uvek voli tu Jugoslaviju za koju su mi i otac i deda pali na Solunskom frontu. Neka im je večna slava, jer su se borili za slobodu koju sve nacije i takovane nacionalnosti uživaju, a Srbi nažalost najmanje. Pre nego što postavim nekoliko važnih pitanja želeo bih da upitam zašto dozvoljavate da Makedonci na stranicama Vašeg lista i talasima 2EA falsifikuju i izmišljaju istoriju? Za koju godinu biće makedonski proboj Solunskog fronta!

Prema statistici /zvanično/ u Bosni i Hercegovini

ima oko 40% Srba, toliko isto odprilike Muslimana i nešto ispod 20% Hrvata i ostalih takozvanih nacionalnosti. Pitanje: Kakva je uloga Matice Bosne i Hercegovine u objedinjavanju ove tri grupe i kakav je uspeh do sada? Kakva je saradnja Matice Bosne i Hercegovine sa ostalim Maticama naročito sa srpskom s obzirom da je 40% Srba?

Pitanje: Interesuje nas kako ste uspostavili nacionalni bilans u društvenom vođstvu republike? Čuje se da postoji i svesan ključ po kome se proporcionalno raspodeljuju upravna mesta po tom ključu. Da li je taj ključ uvek ravnopravno zastupljen u proporciji 2:2:1?

Govori se o ravnopravnosti i jednakosti naroda i narodnosti u Bosni i Hercegovini, bratstvu i jedinstvu istih. Pitanje: čitaoci su zabrinuti da cirilica nema te ravnopravnosti. Saznali smo da je OSLOBOĐENJE početkom ove godine uvelo cirilicu. Prelistavajući izdanja Oslobođenja ne vidimo da je cirilica ravnopravno zastupljena, nego SAMO VRLO SIMBOLIČNO. U nekim izdanjima jedva da dostigne 10% štampanog prostora, a što je najglavnije i za osudu uvek sve najvažnije vesti na prvih nekoliko stranica su UVEK štampane

latinicom. Pogledajte Naše Novine, mi smo otišli mnogo dalje u ravnopravnosti cirilice nego uredništvo Oslobođenja. Da li smatrate da bi se u duhu ravnopravnosti i jednakosti ta anomalija trebala da ispravi što pre? I tu ključ jednakosti treba primeniti /ukoliko nije samo mrtvo slovo na papiru/. I nedeljni list SVIJET a naročito mesečnik naših iseljenika NAŠ SVIJET koji izdaje vaša Matica treba se stampati u proporciji 50%-50%. Živila jednakost. Zar ne mislite da je cirilica srpska /i jugoslovenska/ nacionalna i kulturna tekovina, i kao takva treba se POŠTOVATI i dalje GAJITI.

Od toga ne treba da odstupa ni Sarajevska televizija. Zašto je od 1940 pa na ovamo forsiran "brejn vošting" u pogledu latinice? Sećam se da je pre Prvog i Drugog svetskog rata cirilica bila ravnopravna. Zašto nije sada? Zašto se državni formurali ne štampaju kao i pre rata u isto vreme u oba pisma jedno ispod drugog? Nemojte se braniti radi troškova štampanja jer to bi bila samo kap vode u moru prema štamparskim troškovima nebrojenih jezika nacionalnosti u Jugoslaviji.

Pitanje: Vidimo iz Jugoslavenske štampe da se versko pitanje muslimana i katolički rešilo. Oboje su već dobili teološke fakultete. O pravoslavnom teološkom fakultetu ni pomena i pored najstarije tradicije. Među svetom vlasti mišljenja da iz muslimana stope PETRODOLAR, a iz katolika VATIKAN. Ko stoji iz pravoslavne crkve u Bosni i Hercegovini? Zašto se i tu ne primeni ključ jedinstva i RAVNOPRavnosti?

Primećena je činjenica da od kako je stvorena Muslimanska bratska zajednica /versko-nacionalna organizacija; srećna okolnost musliman nacionalista ne mora da dokazuje da je musliman vernik/ da Srbi iz Bosne i Hercegovine više se orientišu prema srpskim a Hrvati prema Hrvatskim udruženjima, koja hvala Bogu niču kao pečurke svaki čas. Mnogima nije jasno zašto je religiozno ime dato narodima muslimanske vere? Da li je to bio politički potez, ili pritisak arapskog sveta /petrodolar/, ili i jedno i drugo?

Nadam se da predstavnici neće imati ništa protiv da odgovore na ova pitanja, ukoliko VI gospodo imate hrabrosti da ih pitate!?

Davno obećano povećanje ciriličnog teksta u g. Samardićevoj izjavi na prvoj stranici jednog od njegovih prvih izdanja, još nije ispunjeno. Možda direktiva?

Ovo moje mišljenje i izlaganje dele mal te ne svi Srbi, i oni koji čute. Sa ovakvim ili tome sličnim intervjoum Vaš i Naš list dobili bi zaista veliki ugled među Srbima i Jugoslovenima.

Kralj Aleksandar umirući reče: čuvajte mi Jugoslaviju /niko ne piše da je on njen otac i tvorac/ a ja vam kažem negujte i čuvajte srpsku kulturu, jezik i cirilicu. Koliko se naroda sveta može time ponositi?

Vukašin Popović,
STANMORE

Gospodine Popović, Vaše pismo, kao što vidite objavljujemo u celosti, jer verujemo i poštujemo tuđe mišljenje, specijalno ako je iskreno i bez vredanja izneseno i potpisano.

Naša redakcija je još pre Vašeg pisma napravila aranžman da održi konferenciju za štampu sa predstavnicima Matice Iseljenika BiH, i već u ovom broju započinjemo sa serijom kompletog intervjuja koji smo sa njima održali. Ako redovno pratite naš list imaćete mogućnosti da vidite i naša pitanja i odgovore, koji će Vas, nadamo se, zadovoljiti.

Što se tiče cirilice u našem listu, i sami ste primetili da se trudimo što je više moguće da održimo ravnotežu, međutim, kada nam za kratko vreme stigne iz SAD specijalni kompjuter sa ciriličnim slovima, nadamo se da će čitaoci biti zadovoljni.

I na kraju bih želeo da Vas podestim da su "Naše Novine" od pre nekoliko brojeva isključivo vlasništvo porodice Gavrilović u Australiji, koja ume da ceni i uživa u jednom demokratskom uredenju kakvo je ovo ovde gde sada svi živimo. Mi smo prilično samostalna porodica, koja poštuje tude mišljenje, ali ima i svoje sopstveno. Vaša opaska o "DIREKTIVI" nije bila na mestu, jer sam duboko ubeden da ću kao i do sada uspeti da očuvam svoj integritet i ne primam ničije ideje, ukoliko nisu identične sa mojim.

Spoštovanjem
V. GAVRILOVIĆ

SILJAN ŠTRKOT -po narodna pričazna-

Vistina e ili ne?
Prijatelji ne ve lažam..
Ne opširno, no, na kratko
Prikaznička će vi kažam.

...selo Konjari, prilepsko ...

Živeel so svoja žena
Pametna i mlada ete ...
S'roditelski-topli grizi
I so svoje malo dete ...

Djabe sovet roditelski ...
Siljan sakal da e len.-
Neposlušen-ete sega,
Što napravil eden den:

Magebsana voda Siljan
Zel vo edno šeš'e taka ...
Od Štrk-Čovek i obratno
Da se preprava toj sakal.

Dve godini samo skital-
Go pratele mečti vreli;
Najposle, se vratali srećen
Pri svoite roditeli.

Za svoite: žena, dete
Toj postanal svesen čovek
So zaborav-za sudbata
što go terala za dovek.

... Ete sega-presude
Dali životot e srećen:
Oddelen od tatko, majka
I od žena i od dete! ...

Aco Siljanovski
Melbourne, Vic.

OBALe ŽIVOTA MOGA

Na obale života moga k'o o hrid usred plavetnila mora sve nedaće biju,
i uvijek jedan malen dio te obale nježne i snene nestaje u vrtlogu života i ostaju; grube, ogoljele, nošene nemirom života što eto sudom zadesi mene.

Tek ponekad kad noć se spusti
k'o oseka ...
nestaju u noći
i tek pred jutro
nekog novog dana
postajem svjesna
da natrag će doći.

Katarajn-Capari Štefica
Melbourne

ČAS UMIRANJA

Dali se može mrijeti bez suze u oku?
bez uzdaha na prošlost ne poželjet nešto
što ti je nekada zadavalo boli il radost
dali može mrijeti bez i jedne želje?
Zar ni tugu za voljenim, ne zaželit opet
na času tvoga umiranja
zar ni jednu izbljedjelu želju ne poželjet
il sastaviti lica neka davno razdvojena.

Do danas si molio da dode taj dan
tvog rastanka od svijeta i ovdašnjih patnji
a kada dode taj dan, trenutak praštanja i plača
zar nepoželjih opet dan radosti i tuge.
Ispijaš poslednju čašu vazduha
a na dnu ostavljaš još tračak nade
da će još par sati potrajeti praštanje
i da će možda živjeti još koji jecaj i plač.
Već se sad kaješ što si molio
taj dan što dođe da te odnes
i uzdižeš ruke k nebu i Bogu, i moliš u sebi,
"O ... daj da živim."

Gledaš uplakana lica puna žaljenja za tobom
i u tvom oku zavrće se suza
zamuti ti pogled i poslednju sliku svijeta
jednu u sebi "O ... daj da živim."
Poslednji uzdisaj oduze ti dah
mlahavo klonuše ruke pune želja
sklopise ti oči, krste se i naglas zakukaše!
"Oh ... htjedoh još živjeti".

S. Bernhardt

PAUK -PRIJATELJ MOJ-

U meni prodiru prvi
pramenovi mraka,
osvajajući uglove
ćelije moje.

Tamo gde prijatelj
moj pauk,
nezahvalni posao radi.

Metlom, plete mreže
ili doteruje stare.

I poput njegove u uglu,
čudesna mreža snova
mojih se plete,
mreža koja svoj

kraj očekuje.

Ja pišem stihove ove
doterujući ih kao dželat
konopce svoje, stihove
što neumitno napolje idu,

kao iz oka nevinog suza.

I na danu poslednjem
kad mi se konopac
oko vrata stavi,
pauk će taj pratilac verni
doći da mi društvo pravi.

Dragan Stojanović

MONTE NEGRO

TAXI TRUCK

PREVOZIMO SVE VRSTE
NAMEŠTAJA U SVIM PREDELIMA
MELBURNA

7 DANA NEDELJNO

Tel. 391-8654
U SVAKO DOBA

Vlasnik
SLAVKO BARAĆ

Tel. A.H. 314-2773

YARRAVILLE REAL ESTATE

REAL ESTATE AND INSURANCE AGENTS
50 ANDERSON STREET, YARRAVILLE, 3013

Za sva putovanja, kupo -
prodaju i osiguranje pozov -
ite VIDIĆA Tel. 689-5973

Vukašin Popović,
STANMORE